

СОВЕТ
НИЖНЕЧЕКУРСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ ДРОЖЖАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧҮПРӘЛЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТҮБӘН ЧӘКЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

с.Нижнее Чекурское

24.08.2022

№21/2

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы Түбән
Чәке авыл җирлегә Советы депутаты
статусы турында Нигезләмәне раслау
хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы депутаты статусы турында"

2. Үз көчен югалткан дип таңырга:

«Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы депутаты статусы турында Нигезләмә хакында» Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы карары;

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советының 15.05.2020 ел, № 60/4, 13.08.2021 ел, №10/2 «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» карарын.

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында авыл җирлегә бүтөнләй урнаштырырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.

Түбән Чәке авыл җирлегә
Башлыгы:

О.Б.Албутов

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль
районы Түбән Чәке авыл
жирлеге Советыны
24.08.2022 № 21/2 карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмә

Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы
Түбән Чәке авыл жирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын,
шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрөн гамәлгә ашырганда төп хокукый
һәм социаль гарантияләрне билгели.

**Статья 1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы
Түбән Чәке авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе**

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл
жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациясе
Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе,
Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Чүпрәле
муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә
нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын
нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырлар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнән 3 статьясында каралган
очрактардан тын, ана чакырылыш Татарстан Республикасы Чүпрәле
муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлеге Советы эшли башлаган көннән
башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә жирле
үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6
октябрендәге 134-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлеге Уставы
белән билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләрөн вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләсе белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшчән дип тану;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип
игълан итү;
- 5) ана карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясәе гражданын йә чит ил гражданын-Россия Федерациясенәе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданын туктату, алар нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, чит ил гражданыгы (ярдәмгә алу) яисә чит ил гражданы яисә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга хокукы, әгәр Россия Федерациясенәе халыкара шартнамәсә нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы булса, Россия Федерациясенәе халыкара шартнамәсә белән башкача каралмаган булса, Россия Федерациясенәе халыкара шартнамәсә нигезендә;

8) сайлаучылар фикере;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда;

13) муниципаль район составында аның жирлек башлыгы, жирлекнен вәкилләкә органы депутаты буларак вәкаләтләрен туктату.»

2. Решение Совета Старочукалинского сельского поселения Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль району башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасының югары вазыйфаи загы депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, әлгә гаризаны Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль району Түбән Чәке авыл жирлегә Советына кергән көн депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып тора.

Статья 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль району Түбән Чәке авыл жирлегә Советы депутаты шәхәсен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ, шулай ук үз вәкаләтләре чоры давамында куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламаасы Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль району Түбән Чәке авыл жирлегә Советы тарафыннан раслана.

Статья 5. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат ишәпеләгән бушатылмаган нигездә башкара, депутат

эшчәнлеген төп эш урыны буюнча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, моннан тыш, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Уставы белән билгеләнгән очракларда ишли.

Статья 6. Депутат эшчәнлегенә формалары

1. Депутат эшчәнлегенә формалары булып тора:

- а) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышларында катнашу;
- б) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы комиссияләре эшендә катнашу;
- в) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы каравына Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы карарлары проектларын кертү;
- г) депутат тәләбе кертү;
- д) депутат мөрәҗәгатенә җавап бирү;
- е) депутат хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфачы затларына тәкъдимнәр кертү;
- ж) тиешле вазыйфачы затларга гражданның хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буюнча чаралар күрүнә таләп итеп мөрәҗәгать итү;
- з) сайлау акты белән эшләү;
- и) депутат берләшмәләре, фракцияләре һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегенә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Уставында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылганга мөмкин.

Статья 7. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышларында шәхсән катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә советы утырышларын үткәрү вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы Регламенты нигезендә әлеге мәсьәләләр буюнча барлык кирәкле материалларны ала.

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы Рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат хокукы:

1) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советында комиссиядә һәм тиешле вазыйфаларга сайланьрга һәм сайланьрга;

2) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы тарафыннан карау очен сораулар тәкъдим итәргә.;

3) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы тарафыннан гөзелә торган органнарны һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфай затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советының хокукый актлары проектларын хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советының көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләргә карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр, карарлар проектларына һәм башка актлары төзетмәләр кертергә.;

6) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советына хисап бирүче теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның чыраттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау туралы тәкъдимнәр кертергә.;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданнар мөрәжәгатъләрен игълан итәргә.;

9) үз тәкъдимнәрен илгезеп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, беләнмәләр һәм аңлатмалар бирергә.;

10) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышлары беркетмәләренен эчтәлегә белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советының тиештә комиссиясә тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Статья 8. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы.

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегә Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, аның әгъзасы бу, аң тора, тәкъдимнәр кергә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышу да һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат аңгезасы бүткүзгән комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, кирәк торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм кинәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

Статья 9. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы һәм аның комиссияләренә йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы һәм аның комиссияләренә үз компетенциясе кысаларында бердәп йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы карарларын үтәгәннен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтиҗәләре турында депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10. Статия. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы утырышларында депутат таләбе белән җирле үзидарә эрәбеләрына, җирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы тарафыннан төзелә яисә сайлана торган башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә территориясендә урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат таләбе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәҗәгәте, ул Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы карары буенча депутат таләбе эне таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар тәрәпене тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Җирле үзидарә органы, вазыйфай зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә жавап бирергә тиеш. Жавап орган житәкчесе, вазыйфай зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызнамәнен инициаторы гарызнамәлә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызнамәнен инициаторына аларны карау көне турында яңа, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннен дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл җирлегә Советы Җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органының вазыйфай

затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә депутат таләбе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән срокта язмача җавап бирүне йөкләргә хокуклы.

Статья 11. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның Дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфалы затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукий формаларына һәм ижтимагый берәмләмләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатына, язмача мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан имзаланган рәвештә җибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфалы затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукий формасына һәм ижтимагый берәмләмләргә тарафыннан депутат мөрәжәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгәтенә җавап мөрәжәгәткә куелган сорауларның асылы буенча депутат һәм мөрәжәгәткә җибәрелгән вазыйфалы зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

Статья 12. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт тәм башка органныр коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгәтләрен карый, гражданнырны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берәмләмләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында шулай ук махсусулам мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклый һәм түбән буенча чаралар күрә:

алардан бердәш тәкъдимнәрне, шикаятьләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләргә дәрәс хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнырны кабул итә;

жәмәгатьчеләк фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишләтү территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар

турындагы законнары нигезендә үткарелә.

Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Түбән Чәке авыл жирлегенә Советта депутаты депутат фракциясе яки уртақ эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү очен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегенә Советта Регламенты белән фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләре түгү, төркем һәм аларның эшчәнлегенә тәртібе билгеләнә.

Статья 14. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфалар затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегенә Советта, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегенә Советта депутатның сайлау округында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегенә Советында аның эшен, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегенә Советта, аның органнары карарларының һәм күрсәтмәләренен үтәлеше турында депутатның хәбәрнен тынлауға хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфалар затлары депутатка аның эшендә кирәккән ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә ыштыналы һәм социаль үсеш программаларын үтәүнен барышы, депутатның тәнкыйди кесәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренен эхиллекле органнары эш тәжрибәсен, хәмәтәтичелдәк функцияләрнен өйрәнгүгә ярдәм итәләр.

Статья 15. Депутатның вазыйфалар затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үтә эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәке авыл жирлегенә территориясендә жирле үзидарә органнары, предприятие, оешма, муниципаль милек рәвешендәгә учреждениеләргә вазыйфалар затларын чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфалар затларыннан депутат эшчәнлегенә белән бәйлә, закон тарафыннан төскә алынган чираттан тыш мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

17. Статия. Депутат бурыйчары

1. Депутат бунчалар:

1) үз вакытта ең гамәлдә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, Федераль законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмизләтүү;

3) даирә, кәчәндә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый бераһимләргә, дәүләт һахимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйһез рәвештә мөрәжәгатьләрән үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә жаһан бирергә;

5) сайлаучылар алында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;

6) соьләшкән чикләренчә, связанные с осуществлением депутатских полномочий;

7) устанавлявать ограничения, запреты, исполнять обязательства, установленные Федеральным законом от 25 декабря 2008 года № 273-ФЗ «О противодействии коррупции» и другими федеральными законами;

8) соблюдать нормы морали и депутатской этики;

9) хранить государственную и личную охраняемую законом тайну, а также разглашать сведения, затрагивающие частную жизнь, честь и достоинство граждан, ставшие ему известными в связи с осуществлением полномочий депутата;

10) ел өсен хисап финансе сыйланган соң килүче елның 30 апреленнән да соңга калыңыча үзләреннән керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы нәһәләмәләре турында бөлешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз шәхсәнның (иреннән) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында бөлешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат үзидарә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, авыл жирлегә Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

Статья 18. Депутат вәкаләтләрен гамәлдә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) шәһәрдек ашчәндәге белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыләтәргә;

2) түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашарга:

а) сәяси партия, һәрбер берләге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында мөһим вәкәләт бәрәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел шөфәсез оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез идарә итүдә катнашу, үзидарә ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооператив йортында, күчмесез милек милекчеләр ширкәтеннән гомуми жыелышында, кәтәпчә (конференция) яки башка ижтимагый оешманың, торак,

торак-төзетелд, тарак кооперативларының гомуми жылышында катнашу;

б) коммерцияде булмаган оешма белән идарә итүдә (сәясәи партия идарәсендә, бөһәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнен сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау ару органы, башка ижтимагыи оешманың, тарак, торак-төзетелд, тарак кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенен гомуми жылышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законнында билгеләнгән тәртиптә ашар, хәбәр итүдән тыш) катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциацияседа, муниципаль берәмлекләрнен башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органына муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исеменән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлекнен идарә органында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер)булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен;

д) федераль законнарда каралган башка очрактар;

3) башка түрәүле шәхәслек белән шөгыльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижтимагыи шөгыльләнергә тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка шөгыльләнергә бары тик чит ил дөләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил граждандары һәм граждандыгы булмаган затлар акчалары хисабына якина финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенен халыкара килешүендәки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) идарә органдары, рәешчәлек яки Кузәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә әшрәүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәткәке булган һәм аларның структур бүлекчәләре составына, әгәр Россия Федерациясенен халыккы килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, керергә.

2. Даван нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан администрация яки жинаят эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллең очрактарынан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнашалыкый.

19. Статья. Депутат эшкәсенд

1. Депутат закон, эдикт һәм әхлак нормаларын, шул исәптән әхлак нормаларын тәкъдим итүгә тиеш;

2) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Гүбән Чәке авыл жирлегә Совети утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны

үтәргә;

2) депутат вәкәләтләре үтәүгә бәйлә рәвештә үз көченә керә торган башка депутатлар аңа вәкәләт вәкәләтләргә һәм гражданның карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык күрсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат ишчәнлегә белән бәйлә булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган банкка сөрпә тәшкыл итсә, депутат вәкәләтләрен үтәү белән бәйлә рәвештә аңа бәйлә булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып калырга һәм депутат вәкәләтләрен жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфалы затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданның эшчәнлегенә шәхсэн яки аның якын туғаннарына кавышышы мәсьәләләренә хәл иткәндә йогынты ясау өчен файдалану өчен;

5) депутат вазыйфаларының объектив башкарылуында шик уята алырлык гамәлләр, тәләшләр, гамәлләрдән тыелырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәкә авыл жирлегә Советы абуена яки абуена карата торган конфликтлы ситуацияләрдән саклану өчен;

6) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәкә авыл жирлегә Советы карары белән расланган тәртіптә, мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау өчен, бу максатта Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәкә авыл жирлегә советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтлы ситуацияләрдә йогынты алу өчен карарларын үтәргә мөмкин;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәкә авыл жирлегә Советы тарафыннан билгеләнгән ачык чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат вәкәләтләре бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәкә авыл жирлегә Советы тарафыннан буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

Статья 16. Депутат ишчәнлегенә гамәллә ашыру гарантияләре

1. Депутат ишчәнлегенә гамәллә ашыруның матди һәм башка гарантияләре гамәлдәге законнар, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәкә авыл жирлегә Уставы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Түбән Чәкә авыл жирлегә Советының муниципаль норматив хукук актылары белән билгеләнә.

2. Депутат хукукларынан гарантияләре, аларны жинаять яки административ жиниятлыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жиният-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, аңа үз тарафыннан һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт тарафыннан чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын йогынты алу өчен, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат аңа эшендә биргән бәйлә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкәләтләре аңа йогынты ашыру, жиниятлык яки административ жиниятлыкка

тартып алынмай. Әдетте пәтгезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яки ягу өзи Федераль закон белән каранган башка хокук бозу очракларына кагылмый.